

Hoe seutiger, hoe leutiger

Zijn ze je ook al opgevallen op straat, al die lelijke eendjes (m/v/x)? Tot voor kort hadden ze zo een rol als geek kunnen spelen in de nieuwste Amerikaanse tienerfilm. Maar vergis je niet. Ze doen het erom, de snoodaards – nerdy bril inclus. Normcore heet de stijl, en voorlopig is die *here to stay*.

FOTO'S CARO DERAEDEMAER | STYLING FARAH EL BASTANI

LOUISE Vest, broek en heuptasje **Monki**
| Truitje **Louis Vuitton** Schoenen **Reebok** |
BORIS Pet **New Look** | Trui **Selected Men** | Jas **Monki**
| Broek **Adidas** | Schoenen **Ann Demeulemeester**

Aansteker **Balenciaga**

BORIS Trui **H&M** | Trui **Fred Perry** | Broek **Think Twice** | **LOUISE** Top **Fred Perry** | Broek **H&M**

BORIS Broek en vest **Think Twice** | Zonnebril **Vogue** | **LOUISE** Top **Monki** | Jasje **Monki** | Broek **Levi's** | Zonnebril

BORIS Vest **Fred Perry** | Grijze trui **H&M** | Jas **Tweedehands van model**

LOUISE Coltrui **H&M** | Jasje **Adidas**

LOUISE Jumpsuit **Massimo Dutti**
| Schoenen **Reebok**
BORIS Broek en trui **Tweedehands**
| Schoenen **Ann Demeulemeester**

Vazen **Zara Home**

Caro Deraedemaeker is fotografe en verpleegkundige. Ze laat haar perfectionisch gedrag los op het menselijke lichaam. Door dit te manipuleren, zoekt ze de grens van het ongemakkelijke op. www.caroderaedemaeker.com
Farah El Bastani is freelance modestyliste. Ze is heel luid, houdt van Jamiroquai en kleurt graag buiten de lijntjes.
Haar & make-up Marlien Echelpoels | **Modellen** Louise Lambaerts en Boris Roskam | **Licht** Iris Vanderzeypen

Kraak de kledingcode

Mensen lezen kleding zoals een tekst. "Een minirok én een décolleté? Zij zal wel op een speciale date zijn." "Een T-shirt onder een net jasje? Die veertiger probeert zich jonger voor te doen." We interpreteren en veroordelen voortdurend outfits van anderen, waarna we beseffen dat we zelf ook bekeken worden. Het resultaat? We gaan ons allemaal neutraler kleden.

Door **Aurélie Van de Peer**

De kleren die je draagt, zeggen iets over je. Met mode maak je, of je nu wil of niet, een statement. Maar al dat lezen van kleding en interpreteren kan vermoeiend zijn, net als vooraf nadenken over wat je gaat aantrekken. Recent onderzoek toont aan dat mensen bepaalde kledingstukken en -stijlen kiezen om zich veilig te voelen in een bedreigende wereld, waarin mode vaak wordt gebruikt als een non-verbaal instrument waarmee je een plaats veroverd op het podium van de samenleving. Ik ken dat gevoel. Onlangs had ik er echt geen zin in, 's ochtends. Eigenlijk moest ik douchen, make-up aanbrengen en iets presentabel uit de kast trekken. Maar mijn kind jengelde en moest op tijd op school zijn. Als oplossing besloot ik mijn hardlooptenue aan te doen, compleet met fluorescerende schoenen, regenjasje en haarband. Geen haan die kraait naar m'n vettige haren en verfrommeld gelaat, dacht ik, want iedereen kan het lezen: ik ga rennen! Of je mij nu inventief vindt of wat zielig, dit voorbeeld toont in welke mate de neiging om kleding te lezen invloed heeft op onze dagelijkse kledingkeuzes. Ik merk mensen met ongewassen haren op aan de schoolpoort en verwacht dat ook zij mij hierop beoordelen. Mijn looptenue was een poging om aan het oordeel te ontsnappen, en eigenlijk was mijn oplossing niet eens zo vergezocht.

MELANIA'S SCHOEN

Mensen leren van jongs af aan om elkaars kledij te interpreteren; dat maakt deel uit van ons socialisatieproces. Sla je de bal mis met je outfit, dan is kritiek onvermijdelijk, voor vrouwen trouwens meer dan voor mannen. Dat laten twee

voorbeelden uit de Amerikaanse pers zien. In de zomer van 2017 werd Sarah Huckabee Sanders de nieuwe perssecretaris van de regering-Trump. Vrijwel onmiddellijk begon de Amerikaanse pers haar kledingkeuzes te analyseren. Zo beschreef Vanessa Friedman, een van de meest toonaangevende modejournalisten van het moment, in *The New York Times* dat Huckabee Sanders' rode, fuchsia en groene jurken met ronde hals en soms wat ruches aan de mouwen een bepaald type van mainstream vrouwelijkheid signaleerden die in overeenstemming was met de visie van president Donald Trump dat de vrouwen in zijn professionele omgeving "zich moeten kleden als vrouwen". Volgens Friedman is het van groot belang dat Huckabee Sanders wegblijft van de blazerjasjes die Dee Dee Meyers, de perssecretaris van president Clinton, vaak droeg. In een dergelijk kledingstuk zou je een gewapende vrouwelijkheid kunnen lezen, die als bedreigend wordt ervaren in Trump-tijden. In een weloverwogen kledingstuk valt zoveel te lezen en een fout gekozen kledingstuk kan je in de publieke arena zuur opbreken. Kijk naar presidentsvrouw Melania Trump, die diezelfde zomer volgens Friedman bewees dat "een schoen niet zomaar een schoen is", toen ze aan boord ging van het vliegtuig dat de Trumps naar het door orkaan

“
Sla je de bal mis met je outfit, dan is kritiek onvermijdelijk

De kleurrijke jurken van Sarah Huckabee Sanders tegenover de blazerjasjes van Dee Dee Meyers.

Harvey getroffen Texas bracht. De torenhoge zwarte leren stiletto's stonden symbool voor de mate waarin de Trumps zich distantiëren van de dagelijkse werkelijkheid van de Amerikaanse bevolking. Kleding is een taal die je moet leren lezen en Melania leek wel analfabeet: wie bezoekt nu een rampgebied op stiletto's? Dat haar kleding ongepast was voor een plek waar net een orkaan doorheen was geraasd, hadden vele anderen wel begrepen. De vlijmscherpe commentaren op sociale media bewezen dat vele anderen de kledingcodes wel goed kennen. Wat je draagt, zegt iets over je, of het nu over gender gaat of over je sociale positie. Maar het is niet omdat je je dure kleren en hakken kan veroorloven, dat je begrijpt waar dit soort kledij gepast is. Na de orkaan in Texas viel

Melania's masker af. Ze is misschien de vrouw van de president, en ze heeft misschien wel geld voor dure pumps, maar echt bekwaam toonde ze zich niet als First Lady, in het bezoeken van een rampgebied.

“
Kleding is een taal en Melania leek analfabeet: wie bezoekt nu een rampgebied op stiletto's?

waarin Socrates en Hippias de aard van schoonheid proberen te begrijpen. Kleding kan zelfs onnozele mensen mooier doen lijken, volgens Socrates, maar uiteindelijk verandert het enkel iets aan de oppervlakte omdat die persoon binnenin nog steeds onnozel blijft.

Mode en kleding kunnen dienst doen als masker voor ‘de ware aard’ van de mens. Net om dit gevaar te bedwingen vaardigden edellieden in de middeleeuwen en de vroegmoderne tijd kledingwetten uit die bepaalde stoffen, kleuren en edele materialen enkel toegankelijk maakten voor bepaalde bevolkingslagen. Kleding moest een directe weergave zijn van de plaats van het individu in de sociale pikorde. Zo probeerden de machtshebbers op wettelijke gronden mode te ontdoen van haar maskerende effect. De interpretatie van kledij was rechttoe rechtaan: hermelijn als materiaal kon bijvoorbeeld enkel voor de maatschappelijk én moreel verheven groep.

PODIUM VAN DE WERELD

Maar vanaf de achttiende eeuw vroeg de interpretatie van kledij meer werk. In een samenleving waarin de opkomende bourgeoisie economische macht verwierf, zette zij kledij bewust in als symbool voor haar nieuwe monetaire en sociale status. Volgens modehistorica Valerie Steele namen lagere sociale klassen de kledingvoorkeuren van de gevestigde orde over en bepaalden soms zelf de nieuwste modetrends. Zo werd de bourgeoisie als een wolf in schaapskleren voor de gevestigde machthebbers. Door kleding te gebruiken als masker van ‘belangrijkheid’ deden de nieuwe rijken zich voor als iets wat zij niet waren, volgens de adel. In deze context van toenemende sociale mobiliteit werd het lezen van kleding steeds belangrijker om een onderscheid te maken tussen ‘echte’ en ‘fake’ individuen of parvenu's.

Waar de oude machtshebbers echter aan voorbijgingen, is dat met het idee dat mode een masker is, ook de culturele opvattingen over de persoonlijke identiteit van mensen veranderd waren. De oude heersers zagen identiteit als een vaststaand gegeven waarmee je geboren wordt en waar kledij uitdrukking aan moet geven. De nieuwe groep daarentegen beschouwde persoonlijke identiteit als iets waar een mens voor kiest en elke dag opnieuw in de praktijk brengt door onder andere een specifieke outfit te selecteren bij het betreden van het podium van de sociale wereld.

Om met de theatermetafoor van socioloog Erving Goffman te spreken, beschouwen we mode sinds de achttiende eeuw als een middel om vorm te geven aan onze identiteit op de frontstage van de sociale wereld. Het is enkel backstage, thuis, dat we een jogging dragen.

We menen dat wij als individu nu onze kleding kiezen zonder beperking. Wil de ander iets ontdekken over onze persoon, is een lezing van de betekenis van onze outfit vereist. Zowel het idee van mode-als-masker en de opvatting dat wij ons bewust kleden voor het podium van de wereld vormen een belangrijke voedingsbodem voor de hedendaagse neiging

om aldoor de kledijcodes te lezen en te interpreteren. Gelukkig moest je tot het midden van de twintigste eeuw geen gevorderde staat van begrijpend lezen beheersen om de codes van kleding te verstaan. Iemand die ten tonele verscheen in een blauwe kiel of werkjas signaleerde duidelijk zijn plaats in de sociale orde. En ook de genderbetekenis was duidelijk; broeken las men als mannelijk, jurken en rokken als vrouwelijk. De schok en schande die vrouwen aan het einde van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw teweegbrachten toen zij vanuit feministische, gezondheids- of zuiver modieuze redenen de broek gingen dragen, bewijst enkel hoe duidelijk kledingcodes waren. Kortom, wanneer je publiek verscheen als mens, las jij kleding en werd je gelezen. Maar omdat de codes zo duidelijk waren, was het interpreteren niet erg vermoeiend. Dit is drastisch veranderd tijdens de laatste decennia van de vorige eeuw. Antropoloog Ted Polhemus beschrijft hoe kledingcodes steeds complexer worden en op elk moment en op elke plaats een andere betekenis kunnen krijgen. Een blauwe werkjas verwijst vandaag niet altijd rechtstreeks naar een arbeidersmannelijkheid.

ADIDAS-SLIPPERS

Neem nu de wit-blauw gestreepte Adidas-insteker die vandaag allerlei boodschappen kan zenden. Voor een 50-jarige dame uit landelijk Vlaanderen is de Adidas-badslipper misschien wel een “sloef voor marginalen die niets liever doen dan met een pintje in de hand tv kijken”, terwijl dezelfde slipper voor jongeren juist kan staan voor de hippe, creatieve stedeling die een hele dag traaggebrande koffie slurpt. Enkel in contact met andere kledingobjecten en lifestyle-keuzes krijgen de Adidas-instekers betekenis. Voor mijn Zuid-Koreaanse studenten modeontwerp betekenen de Adidas-badslippers nog iets helemaal anders. Zij vertelden me dat die enkel worden gedragen door een welbepaalde subculturele groep, die voor mij helemaal onbekend was.

De Adidas-badslipper: 'sloef voor marginalen' of schoeisel voor de hippe, creatieve stedeling?

Foto's: Adidas

Maar wat een leesvaardigheid vereist het niet om deze complexe kledingcode van de slets (voor de Nederlanders: slipper) te kraken. Kledij interpreteren is complexer dan ooit.

DOE MAAR DENIM

De Nigeriaanse auteur Chimamanda Ngozi Adichie vertelt in de TED-toespraak ‘We Should All Be Feminists’ dat haar wens om professioneel over te komen bij presentaties en colleges haar belette om te kiezen voor dat ene frivole rokje.

En wees vandaag maar eens een publiek persoon. Met de voortdurende commentaar die ze te verduren krijgen van academische mode-experts en in de (sociale) media is het geen wonder dat sommigen de hulp inroepen van een professionele styliste. Toch ziet de Britse sociologe Efrat Tseëlon een zekere vermoeidheid opduiken – een zogenaamde *semotics fatigue* – bij dit constante lezen van kledij waartoe pers en onderzoekers aanzetten.

Uit haar empirische onderzoek blijkt dat veel mensen amper bewust nadenken over de betekenis van hun outfit. Volgens antropologen Daniel Miller en Sophie Woodward ligt hier een belangrijke reden waarom mensen over de hele wereld denim jeans kiezen als dagelijkse kledij. Jeans is zo algemeen verspreid en normaal geworden als kledingstuk dat hij bijna ontdaan werd van betekenis. Door denim te dragen wentel je je in een codevrij vacuüm. Tseëlon, Miller en Woodward menen dat jeans mensen een veilig en comfortabel gevoel geeft, alsof zij een oordeel- en interpretatievrij schild dragen in een publieke arena waar veroordeling steeds om de hoek loert. Met je denimbroek aan neem je het veilige gevoel van de thuishaven of de backstage, waar het niet uitmaakt hoe je erbij loopt, mee op de front stage van de sociale wereld.

Volgende keer kies ik niet meer voor mijn fluo-outfit om mijn kind aan school af te zetten, maar voor een jeans met wit T-shirt en een neutrale pet. Geen ouder die er commentaar op zal hebben, want ze zullen me niet eens opmerken.

Heerlijk, die anonimiteit en onzichtbaar zijn. Toch voor even. ●

“
Door een jeansbroek te dragen wentel je je in een codevrij vacuüm